

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เดิมการพิจารณาคดีผู้บริโภคนั้นไปตามหลักประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 การฟ้องคดีผู้บริโภคต่อศาลสามารถฟ้องได้ที่ภูมิลำเนาของจำเลยหรือต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นเท่านั้น¹ และต้องเสียค่าฤชาธรรมเนียมศาลในกรณีที่ผู้บริโภคฟ้องคดีด้วยตนเองโดยอาศัยสิทธิตามกฎหมายอื่น ทั้งนี้ผู้มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลต้องเป็นเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522² และสมาคมที่มีวัตถุประสงค์คุ้มครองผู้บริโภคหรือต่อต้านการแข่งขันอันไม่เป็นธรรมทางการค้าตามมาตรา 40³

¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 4(1).

² พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 39 บัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรเข้าดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค หรือเมื่อได้รับคำร้องขอจากผู้บริโภคที่ถูกละเมิดสิทธิ ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่า การดำเนินคดีนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคเป็นส่วนรวม คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานอัยการโดยความเห็นชอบของอธิบดีกรมอัยการหรือ ข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์เป็นเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคเพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินคดีแพ่ง และคดีอาญาแก่ผู้กระทำการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคในศาล และเมื่อคณะกรรมการได้แจ้งไปยังกระทรวงยุติธรรมเพื่อแจ้งให้ศาลทราบแล้ว ให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจดำเนินคดีตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้”

³ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 40 บัญญัติว่า “สมาคมใดมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้บริโภคหรือต่อต้านการแข่งขันอันไม่เป็นธรรมทางการค้าและข้อบังคับของสมาคมดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับคณะกรรมการ สมาชิก และวิธีการดำเนินการของสมาคมเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง สมาคมนั้นอาจยื่นคำขอให้คณะกรรมการรับรองเพื่อให้สมาคมนั้นมีสิทธิและอำนาจฟ้องตามมาตรา 41 ได้”

ปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 กำหนดให้สิทธิของบุคคล ซึ่งเป็นผู้บริโภคมาย่อมได้รับความคุ้มครองในการได้รับข้อมูลที่เป็นความจริง และมีสิทธิร้องเรียน เพื่อให้ได้รับการแก้ไขเยียวยาความเสียหาย รวมทั้งมีสิทธิรวมตัวกันเพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค โดยให้มือกรรมการเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทน ผู้บริโภคทำหน้าที่ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐในการตราและการ บังคับใช้กฎหมาย และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภครวมทั้ง ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งนี้ ให้รัฐ สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการขององค์การอิสระดังกล่าวด้วย⁴ และประกอบกับ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 มาตรา 4 ได้บัญญัติสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย 5 ประการ โดยเฉพาะสิทธิใน ประการที่ 5 สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย (Right to be heard) เป็นกรณีที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการคุ้มครองและเยียวยาผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหาย จากการบริโภคสินค้าหรือบริการ โดยการดำเนินคดีผู้บริโภคเป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณา คดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 อันมีหลักวิธีพิจารณาคดีที่จะให้ผู้บริโภคได้รับการชดใช้เยียวยาความเสียหายด้วยความสะดวก ประหยัด รวดเร็ว และเป็นธรรม มากกว่าระบบวิธีพิจารณาคดีแบบปกติ กล่าวคือ นับตั้งแต่การเริ่มหรือฟ้องคดีเพื่ออำนวยความสะดวกและประหยัดแก่ผู้บริโภคในการฟ้อง คดีต่อผู้ประกอบการธุรกิจ ผู้บริโภคจะฟ้องด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้⁵ การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีศาลจะต้องดำเนินการพิจารณาโดยเร็ว⁶ การพิพากษาศาลจะต้องทำคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยเร็วและศาลมีอำนาจยกชั้นวินิจฉัยให้ถูกต้องหรือกำหนดวิธีการบังคับให้เหมาะสมได้ แม้ว่าจะ เกินกว่าที่ปรากฏในคำขอบังคับของโจทก์ก็ตาม⁷ ข้อสำคัญอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับผลแห่งคดี สำหรับคดีผู้บริโภค คือ ศาลอาจใช้ข้อเท็จจริงในคดีก่อนที่ถึงที่สุดมาพิจารณาพิพากษาสำหรับคดี ใหม่ที่พิพาทกันเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในประเด็นเดียวกันกับคดีก่อน โดยไม่ต้องสืบพยานในคดีหลังก็ได้⁸ ซึ่งแตกต่างจากคดีแพ่งทั่วไป

⁴ หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ 10 สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 61.

⁵ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 20.

⁶ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 24.

⁷ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 39.

⁸ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 30.

ดังนั้นหลักการของกฎหมายฉบับนี้จึงมุ่งเน้นไปที่การกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ เกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีหรือข้อพิพาททางแพ่งที่มีความยืดหยุ่น คล่องตัว และเป็นธรรมแก่ผู้บริโภค มากยิ่งขึ้นเป็นสำคัญ อันเป็นลักษณะเฉพาะของระบบวิธีพิจารณาคดีแบบใหม่นี้ ทั้งนี้กฎหมายได้ กำหนดขอบเขตการใช้บังคับของระบบวิธีพิจารณาคดีแบบใหม่นี้เฉพาะแต่กับคดีหรือข้อพิพาทที่มี ลักษณะเป็นคดีผู้บริโภค ตามนัยของพระราชบัญญัติเท่านั้น

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อได้ศึกษาวิจัยกฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ประกอบกับการที่ผู้เขียนได้ศึกษาเกี่ยวกับการ ดำเนินคดีผู้บริโภคในศาลจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การดำเนินคดีผู้บริโภคในศาลจังหวัดเชียงใหม่มี ประเด็นปัญหาทั้งข้อกฎหมายและทางปฏิบัติในกระบวนการพิจารณาคดีผู้บริโภค อยู่หลาย ประการ กล่าวคือ

กรณีปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาคดีในศาลจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะเรื่อง การ ขาดนัดยื่นคำให้การของจำเลยซึ่งเป็นผู้บริโภคในคดีที่โจทก์เป็นผู้ประกอบการฟ้อง กว่าร้อยละ 90 เป็นกรณีที่จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ ซึ่งโดยผลของกฎหมายศาลต้องชี้ขาดตัดสินคดีไปฝ่ายเดียว ทำให้ผู้บริโภคซึ่งตกเป็นจำเลยไม่ได้รับประโยชน์ตามกฎหมายนี้เท่าที่ควร

กรณีของการกำหนดขอบเขตคดีผู้บริโภค มีประเด็นปัญหาทางวิชาการว่า กฎหมายดังกล่าวเป็นการเอื้อประโยชน์แก่ผู้ประกอบการในการฟ้องบังคับชำระหนี้เอากับลูกหนี้ซึ่ง เป็นผู้บริโภคหรือไม่ โดยนับตั้งแต่พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ใช้บังคับ เห็นได้ว่า คดีผู้บริโภคในศาลจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ประกอบธุรกิจ สถาบันการเงิน เป็นผู้ใช้สิทธิฟ้องคดี บังคับชำระหนี้เอาแก่ผู้บริโภคตามพระราชบัญญัตินี้มากกว่าผู้บริโภคกว่าร้อยละ 90 ของคดี ผู้บริโภคทั้งหมด

กรณีการพิจารณาพิพากษาในคดีผู้บริโภคในศาลจังหวัดเชียงใหม่ พระราชบัญญัติวิธี พิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 11 เป็นบทบัญญัติที่ช่วยเหลือผู้บริโภคในการนำสืบ พยานหลักฐาน กล่าวคือ เป็นการยกเว้นหลักกฎหมาย มาตรา 94 แห่งประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความแพ่ง โดยกำหนดให้ผู้บริโภคสามารถสามารถนำสืบพยานบุคคล หรือพยานหลักฐาน เกี่ยวกับข้อตกลงนอกเหนือสัญญาได้แม้ไม่ได้ระบุไว้ในเอกสารสัญญา อย่างไรก็ตามแม้จะมีการ กำหนดบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้บริโภค แต่ในทางปฏิบัติ เมื่อผู้บริโภคนำคดีไป ฟ้องต่อศาลย่อมต้องเป็นผู้กล่าวอ้างความเสียหายของตนเองและต้องเป็นผู้พิสูจน์ข้อกล่าวอ้างนั้น ซึ่งยากที่จะเกิดความชัดเจนในประเด็นข้อพิพาทต่างๆ ได้ และปัญหาเรื่องการตีความข้อตกลง นอกเหนือสัญญา เป็นสัญญาหรือไม่ มีผลผูกพันหรือไม่และศาลยอมรับฟังมากแค่ไหน

กรณีการกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษ มีปัญหาว่าหากมีกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจละเมิดสิทธิผู้บริโภคหลายรายซึ่งมีความเสียหายที่แท้จริงแตกต่างกัน การกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษตามมาตรา 42 กำหนดให้ศาลมีอำนาจกำหนดได้ตามที่เห็นสมควรแต่ต้องไม่เกิน 2 เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริง และถ้าค่าเสียหายที่แท้จริงนั้นมีจำนวนไม่เกิน 50,000 บาทศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษได้ไม่เกิน 5 เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริง ซึ่งกรณีดังกล่าวทำให้ผู้ที่ได้รับค่าเสียหายที่แท้จริงน้อย จะได้ค่าเสียหายรวมมากกว่าผู้ที่ได้รับความเสียหายที่แท้จริงมากกว่า

กรณีการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานคดีในศาลจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเจ้าพนักงานคดีมีปริมาณน้อยไม่เพียงพอต่อคดีที่นำมาสู่ศาล เพราะเป็นตำแหน่งหน้าที่ที่เกิดขึ้นใหม่ และต้องทำหน้าที่ทั้งทนายและศาลในเวลาเดียวกัน จึงทำให้ไม่สามารถเข้ามาดำเนินการตามทฎหมายบัญญัติไว้ได้อย่างครบถ้วน อันเป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานคดี

กรณีการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคในส่วนภูมิภาค อันได้แก่ คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดไม่มีอำนาจเบ็ดเสร็จในการดำเนินคดีผู้บริโภคเหมือนกับคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ในกรณีที่มีการไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ ต้องส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่กรุงเทพมหานครส่วนกลางดำเนินคดีแทน ซึ่งเป็นการเพิ่มขั้นตอนทำให้ล่าช้า และเกิดความยุ่งยากในการดำเนินคดี

กรณีเรื่องเขตอำนาจศาลในการฟ้องคดีผู้บริโภคบทบัญญัติมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ที่กำหนดว่าหากเป็นกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจฟ้องผู้บริโภคเป็นคดีผู้บริโภคและตามกฎหมายผู้ประกอบการอาจเสนอคำฟ้องต่อศาลที่ผู้บริโภคมีภูมิลำเนาอยู่หรือศาลอื่นก็ได้ ให้ผู้ประกอบการธุรกิจเสนอคำฟ้องต่อศาลที่ผู้บริโภคมีภูมิลำเนาอยู่ได้เพียงแห่งเดียว นั้น มีประเด็นปัญหาว่าการฟ้องคดีที่เกี่ยวข้องด้วยอสังหาริมทรัพย์หรือสิทธิหรือประโยชน์อันเกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์ ผู้บริโภคซึ่งถูกฟ้อง ณ ศาลที่ผู้ฟ้องมีภูมิลำเนาอยู่ตามมาตรานี้จะขอโอนคดีไปยังศาลอื่นเพราะเหตุว่าการพิจารณาคดีที่ศาลนั้นจะไม่สะดวก หรือจำเลยอาจไม่ได้รับความยุติธรรมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 6 ได้หรือไม่ ซึ่งหากจะให้คดีที่เกี่ยวข้องด้วยอสังหาริมทรัพย์หรือสิทธิประโยชน์อันเกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจฟ้องผู้บริโภคต่อศาลที่ผู้บริโภคมีภูมิลำเนาอยู่ได้เพียงแห่งเดียว แล้วตัดอำนาจของศาลอื่นที่มีเขตอำนาจเหนือคดีดังกล่าวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมิให้มีอำนาจเด็ดขาดนั้น ก็จะทำให้ทั้งฝ่ายผู้ประกอบการธุรกิจและผู้บริโภคเกิดปัญหายุ่งยากในการดำเนินคดี เช่น ปัญหากรณีสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ผู้กู้ยืมที่อยู่อาศัยและผู้ค้าอาศัยอยู่คนละจังหวัด เวลาฟ้องคดีจะมีปัญหายุ่งยากหลายฝ่ายทั้งฝ่ายตัวผู้บริโภคและผู้ประกอบการธุรกิจเอง

ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาวิจัยการดำเนินคดีผู้บริโภคนในศาลชั้นต้นตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 โดยศึกษาเฉพาะในศาลจังหวัดเชียงใหม่ว่าสามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างแท้จริงหรือไม่ อย่างไร การดำเนินคดีผู้บริโภคนในศาลจังหวัดเชียงใหม่เกิดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีอย่างไรบ้าง โดยศึกษาวิจัยตั้งแต่กระบวนการพิจารณาคดีผู้บริโภคน ความเหมาะสมในการกำหนดขอบเขตของคดีผู้บริโภคนตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยมีประเด็นปัญหาทางวิชาการว่ากฎหมายดังกล่าวเป็นการเอื้อประโยชน์แก่ผู้ประกอบการในการฟ้องบังคับชำระหนี้เอากับลูกหนี้ซึ่งเป็นผู้บริโภคนหรือไม่ อย่างไร การศึกษาถึงเรื่องภาระการพิสูจน์ในคดีผู้บริโภคนในศาลจังหวัดเชียงใหม่ การกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษว่าควรใช้หลักเกณฑ์ใดในการพิจารณาถึงความรับผิดชอบ และควรรับผิดชอบเพียงใด การศึกษาถึงการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานคดีในศาลจังหวัดเชียงใหม่ ว่ามีปัญหาในการปฏิบัติงานอย่างไรบ้าง และศึกษาถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการฟ้องร้องดำเนินคดีแทนผู้บริโภคน อันได้แก่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ ว่าสามารถช่วยเหลือผู้บริโภคนได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ หรือมีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่อย่างไรบ้าง การศึกษาถึงกรณีที่ผู้ประกอบการฟ้องผู้บริโภคน ณ ศาลที่ผู้บริโภคนมีภูมิลำเนาอยู่เป็นคดีที่เกี่ยวข้องด้วยอสังหาริมทรัพย์หรือสิทธิประโยชน์อันเกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์ ผู้บริโภคนจะขอโอนคดีไปยังศาลอื่นเพราะเหตุว่าการพิจารณาคดีที่ศาลนั้นจะไม่สะดวก หรือจำเลยอาจไม่ได้รับความยุติธรรมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 6 ได้หรือไม่ อย่างไร และเพื่อเป็นแนวทางในการใช้กฎหมายที่มีอยู่แล้วให้สมเจตนารมณ์และหรือเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคน พ.ศ. 2551 และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในการพิจารณาคดีผู้บริโภคนก่อนที่จะมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคน พ.ศ. 2551 อันได้แก่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และฉบับที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2541
2. เพื่อศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีผู้บริโภคนในปัจจุบันอันได้แก่ การบังคับใช้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคน พ.ศ. 2551
3. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีผู้บริโภคนของต่างประเทศ อันได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย ประเทศมาเลเซีย และประเทศอังกฤษ

4. เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการดำเนินคดีผู้บริโภคนในศาลชั้นต้น ประกอบกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในศาลจังหวัดเชียงใหม่ ว่าสามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างแท้จริงหรือไม่อย่างไร

5. เพื่อเป็นแนวทางในการใช้กฎหมายที่มีอยู่แล้วให้สมเจตนารมณ์ และหรือเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 และกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ตามปัญหา ข้อขัดข้อง และอุปสรรคที่ได้กล่าวไว้แล้วต่อไป

1.3 สมมุติฐานของการศึกษา

การดำเนินคดีผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551 ประกอบกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 และฉบับที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2541 ยังขาดความเหมาะสมอยู่หลายประการ และไม่สามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างแท้จริงเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีผู้บริโภคของต่างประเทศ

1.4 วิธีการศึกษา

ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) กฎหมายระเบียบ คำสั่ง และคำพิพากษาในคดีผู้บริโภคเป็นหลัก และศึกษาจากหนังสือ รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความ ตลอดจนสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นส่วนประกอบ และศึกษาวิจัยภาคสนาม (Field Research) ได้แก่การสัมภาษณ์หรือสอบถามข้อมูลความคิดเห็นจากผู้พิพากษา รวมตลอดทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

1.5 ขอบเขตการศึกษา

มีขอบเขตการศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีผู้บริโภคในศาลชั้นต้นตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ประกอบกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และฉบับที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2541 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเฉพาะในศาลจังหวัดเชียงใหม่ และใช้มาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีผู้บริโภคของต่างประเทศเป็นวัตถุประสงค์ทางการศึกษา

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในการพิจารณาคดีผู้บริโภคนก่อนที่จะมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 อันได้แก่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคความแพ่ง และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และฉบับที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2541
2. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีผู้บริโภคในปัจจุบัน อันได้แก่ การบังคับใช้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551
3. ทำให้ทราบมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีผู้บริโภคของต่างประเทศ อันได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย ประเทศมาเลเซีย และประเทศอังกฤษ
4. ทำให้ทราบถึงปัญหาในการดำเนินคดีผู้บริโภคในศาลชั้นต้นว่าสามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างแท้จริงหรือไม่ อย่างไร
5. เพื่อเป็นแนวทางในการใช้กฎหมายที่มีอยู่แล้วให้สมเจตนารมณ์ และหรือเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามปัญหา ข้อขัดข้อง และอุปสรรคที่ได้กล่าวไว้แล้วต่อไป